

STUDIA IBERICA

25 (2025), pp. 201-217

<https://doi.org/10.12797/SI.25.2025.25.10>

Información de licencia: CC BY-NC-ND 4.0

Elga Cremades 

Universitat de les Illes Balears

elga.cremades@uib.cat

Lluís Barceló-Coblijn 

Universitat de les Illes Balears

lluis.barcelo@uib.cat

Aprender (socio)lingüística a través del paisatge lingüístic de Palma: una experiència pràctica

Resum:

Aquest article presenta una experiència docent en el marc del projecte d'innovació *Planificació de l'adquisició de la norma: de l'aula al carrer* (PID232522), que té els objectius de proporcionar una visió holística de la lingüística externa i la lingüística interna als estudiants de tres assignatures (Sociolingüística, Planificació Lingüística i Gramàtica Descriptiva: Sintaxi i Pragmàtica) i aconseguir que s'incorporin al món laboral amb les eines necessàries per abordar la realitat sociolingüística de l'arxipèlag. Entre altres qüestions, el projecte incorpora, com a eix fonamental, l'elaboració d'un treball final coordinat entre les tres assignatures, que durant el curs 2023-2024 va consistir en un estudi sobre paisatge lingüístic, un concepte clau per entendre com es representen les llengües en l'espai públic. Concretament, es va dur a terme una anàlisi dels paisatges lingüístics de

tres tipus d'establiments (una gran superfície, un establiment de petit comerç i un local de restauració) de diverses zones de Palma. Amb aquest estudi, es varen identificar uns patrons de comportament lingüístic que es poden resumir en dues grans conclusions. D'una banda, es va constatar la diversitat lingüística de Palma, especialment en les zones més turístiques —en què, a més de les llengües oficials de les Illes Balears, s'hi troben llengües com l'alemany o l'anglès. De l'altra, es va comprovar que, en els punts clau per a la configuració del paisatge lingüístic, hi predomina el castellà, seguit de les llengües més habituals per tractar amb els turistes: l'alemany i l'anglès. L'article mostra com aquesta experiència va permetre incrementar els coneixements, les competències i les habilitats dels alumnes, que varen desenvolupar una consciència crítica de la situació sociolingüística de la ciutat i varen assolir una preparació més adequada per afrontar els reptes professionals que es trobaran en àmbits com la planificació lingüística o l'ensenyament.

Paraules clau: competència sociolingüística, ideologies lingüístiques, multilingüisme, paisatge lingüístic

Abstract:

Learning (Socio)Linguistics through the Linguistic Landscape of Palma: A Practical Experience

This paper presents a pedagogical experience related to the innovation project “Planning the Acquisition of the Norm: From the Classroom to the Street” (PID232522), which aims to provide students of three undergraduate courses (Sociolinguistics, Language Planning, and Descriptive Grammar: Syntax and Pragmatics) a holistic view of external and internal linguistics, and to equip them with the necessary tools to approach the sociolinguistic reality of the archipelago in their professional lives. Among other things, the project includes, as a key element, the development of a coordinated final project coordinated, which in the 2023-2024 academic year consisted of a study on linguistic landscapes, a key concept for understanding how languages are represented in public space. Specifically, students carried out an analysis of the linguistic landscapes of three types of establishments (a large retail store, a small shop, and a restaurant) in different areas of Palma. Through this study, patterns of linguistic behavior were identified, which can be summarized in two main conclusions. On the one hand, students observed the presence of linguistic diversity in the most touristic areas of the city—in addition to the official languages of the Balearic Islands, languages such as German and English were also present. On the other hand, the project allowed students to find out a predominance of Spanish in the key points for the configuration of the linguistic landscape, followed by the most common

languages for dealing with tourists—German and English. The paper shows how this experience allowed students to enhance their knowledge, competencies, and skills, developing a critical awareness of the sociolinguistic situation in the city and gaining better preparation to face the professional challenges that they will encounter in fields such as language planning or teaching.

Keywords: sociolinguistic competence, language ideologies, multilingualism, linguistic landscape

1. Introducció

Les illes Balears i les Pitiüses constitueixen un territori multilingüe on conviu la llengua autòctona, el català, amb una gran varietat d'idiomes parlats per immigrants i turistes. Canyelles (2012) va documentar fins a 160 llengües diferents en aquest context, malgrat que, com mostren Cremades, Solivellas, Vanrell (2025), el 23 % dels joves balears no tenen com a llengua inicial ni el català ni el castellà. Aquesta diversitat, combinada amb les dinàmiques sociolingüístiques del català i del castellà en el territori, té un impacte significatiu en els àmbits laborals i socials, i presenta reptes importants per a diversos professionals, especialment els que es vinculen amb l'àmbit lingüístic (ja sigui com a docents, ja sigui com a experts en planificació i assessorament lingüístic).

Davant d'aquesta realitat, tres professors del grau de Llengua i Literatura Catalanes de la Universitat de les Illes Balears varen impulsar el projecte d'innovació docent implantat «Planificació de l'adquisició de la norma: de l'aula al carrer» (PID232522) durant els cursos 2023-2024 i 2024-2025. Aquest projecte tenia com a objectiu principal dotar els estudiants d'una visió holística de la lingüística externa i interna en el marc de tres assignatures (Sociolingüística, Planificació Lingüística i Gramàtica Descriptiva: Sintaxi i Pragmàtica), així com proporcionar-los les eines necessàries per afrontar la realitat sociolingüística de l'arxipèlag en la seva futura inserció laboral.

Un dels elements centrals d'aquest projecte va ser l'elaboració d'un treball final conjunt entre les tres assignatures, que, durant el curs 2023-2024, es va centrar en l'estudi del paisatge lingüístic, que és el

que presentam en aquest article i que va tenir un impacte positiu en la formació dels estudiants.

2. Estat de la qüestió: l'estudi del paisatge lingüístic com a eina didàctica

El paisatge lingüístic va començar a ser objecte d'estudi a partir dels treballs de Landry i Bourhis (1997), que el conceben com la presència visual de les llengües en l'espai públic a través de senyals, rètols comercials, cartells institucionals i altres formes d'expressió escrita visibles per a la ciutadania. Gorter (2013: 190) amplia aquesta definició i entén que el paisatge lingüístic abasta qualsevol forma escrita visible en un espai determinat. Es tracta, doncs, d'un conjunt de mostres escrites que, com indicaven Scollon i Scollon (2003), cal interpretar en el seu context social i cultural.

L'anàlisi del paisatge lingüístic es pot fer des de diverses perspectives, tenint en compte aspectes com l'origen dels senyals (oficials o no oficials), els alfabet utilitzats o la relació entre llengua i poder. Segons Backhaus (2006), cal diferenciar entre els senyals emesos per les institucions (*top-down*) i els que generen els ciutadans o les empreses privades (*bottom-up*), perquè reflecteixen diferents graus de poder i influència en la societat. Igualment, hi ha diverses metodologies per analitzar el paisatge lingüístic, entre les quals destaquen el recompte de llengües, l'anàlisi de la jerarquia lingüística, l'estudi de les funcions lingüístiques i l'anàlisi qualitativa.

A més, estudiar el paisatge lingüístic no implica només fer una anàlisi quantitativa de les llengües presents en un indret, sinó que cal tenir en compte el context i els agents involucrats. Al cap i a la fi, com expliquen Cenoz i Gorter (2008), el paisatge lingüístic té, d'alguna manera, una funció bidireccional: d'una banda, reflecteix l'estatus relatiu de les llengües en una comunitat; de l'altra, contribueix a construir aquest mateix context sociolingüístic, ja que les llengües visibles en l'espai públic poden influir en les ideologies lingüístiques, les actituds i els comportaments dels parlants.

En l'àmbit educatiu, el paisatge lingüístic pot ser rellevant per a la construcció de la consciència lingüística i el desenvolupament de la competència sociolingüística dels estudiants. Diversos estudis destaquen els avantatges de treballar el paisatge lingüístic en l'educació (Gorter, Cenoz, van der Worp 2021), motiu pel qual han sorgit múltiples iniciatives que permeten ampliar la formació lingüística i sociolingüística de l'alumnat a través d'aquesta eina. Com proposen Rius-Escudé, Sánchez Quintana, Torras Compte (2023), l'estudi del paisatge lingüístic permet vincular la teoria i la pràctica, i, a més a més, permet la integració de diverses disciplines, com ara les ciències socials i l'educació artística. En aquest mateix sentit, l'experiència de Gorter, Cenoz, van der Worp (2021) explica de quina manera activitats com la documentació fotogràfica dels senyals lingüístics i l'anàlisi d'aquests mateixos senyals pot reforçar la comprensió de la diversitat lingüística entre els estudiants. Malinowski, Maxim, Dubreil (2020) també mostren com el fet d'estudiar el paisatge lingüístic i analitzar la presència i visibilitat de diverses llengües a l'espai públic pot afavorir l'aprenentatge. Les estratègies didàctiques van des de l'observació i anàlisi de rètols i cartells fins a projectes participatius en què els estudiants creen els seus propis materials per a l'espai públic.

El paisatge lingüístic, per tant, és una eina que permet de desenvolupar competències i activitats clau per a la formació acadèmica i professional dels estudiants. En primer lloc, facilita un aprenentatge contextualitzat, ja que ofereix exemples reals d'usos lingüístics en entorns concrets (Gorter, Cenoz 2024). Això contribueix a fer que millorin la competència sociolingüística, ja que els ajuda a comprendre la relació entre llengua, societat i poder, així com a reflexionar sobre la diversitat lingüística i el multilingüisme (Barceló-Coblijn 2024; Cremades 2024).

A més de la competència sociolingüística, la recerca en paisatge lingüístic permet desenvolupar habilitats metodològiques, perquè implica la recollida i anàlisi de dades lingüístiques (Elola, Prada 2020). Els estudiants poden examinar críticament rètols, cartells i altres elements del paisatge lingüístic del seu entorn, així com dur a terme projectes aplicats, com la creació de campanyes de normalització

lingüística —tasques que, potencialment, hauran de desenvolupar en el seu futur professional (vegeu Cremades 2024 i apartat 4 d'aquest mateix article).

Igualment, l'anàlisi del paisatge lingüístic pot ser una eina útil per fomentar el desenvolupament de l'esperit crític en la mesura que, a través del paisatge lingüístic, els estudiants poden reconèixer la variació lingüística, comprendre les dinàmiques de poder entre llengües o varietats lingüístiques i, fins i tot, analitzar les ideologies lingüístiques presents a la societat (Leeman 2005). En aquesta línia, Elola i Prada (2020) fan notar com les activitats basades en el paisatge lingüístic poden fer prendre consciència crítica sobre les decisions lingüístiques i els repertoris locals als estudiants (per exemple, el recurs al *transllenguar* entre certes comunitats llatinoamericanes de Texas).

Gorter i Cenoz (2024) proposen un model triàdic inspirat en Lefebvre (1991, citat a Gorter, Cenoz 2024) per aprofitar el potencial del paisatge lingüístic a l'educació. Aquest model inclou tres etapes: (1) una primera etapa d'observació i documentació dels signes lingüístics en l'espai públic (que ells anomenen «I observe»); (2) una segona etapa de reflexió sobre les percepcions pròpies sobre el paisatge lingüístic («I think»); i (3) una etapa d'interacció amb la comunitat local per entendre les perspectives dels actors que viuen en aquests paisatges («what they think»). Aquestes activitats han de facilitar un aprenentatge actiu i crític, que ajudi els estudiants a comprendre la diversitat lingüística i la seva relació amb qüestions històriques, polítiques i socials.

En conclusió, el paisatge lingüístic ofereix múltiples beneficis com a eina didàctica: fomenta la reflexió crítica sobre la diversitat lingüística, enforteix la competència sociolingüística i permet de comprendre millor les relacions de poder en contextos multilingües. Integrar aquest punt de vista en assignatures enfocades a la lingüística externa i interna (com les del grau de Llengua i Literatura Catalanes de la UIB) pot afavorir una millor comprensió de les dinàmiques sociolingüístiques i alhora estimular una actitud més conscient i reflexiva sobre l'ús de les llengües i de les varietats lingüístiques en la societat.

3. Objectius

Aquest article té com a objectiu principal mostrar els resultats de la implantació del projecte «Planificació de l'adquisició de la norma: de l'aula al carrer» (PID232522) durant el curs 2023-2024, desenvolupat pel professorat de tres assignatures del grau de Llengua i Literatura Catalanes de la Universitat de les Illes Balears. Concretament, el projecte coordina les assignatures de Sociolingüística, Planificació Lingüística i Gramàtica Descriptiva del Català: Sintaxi i Pragmàtica, amb la finalitat de proporcionar als estudiants eines (socio)lingüístiques necessàries per incorporar-se al món laboral.

Mitjançant l'estudi del paisatge lingüístic, el projecte vol integrar coneixements de diverses àrees de la lingüística (com la sociolingüística, la sintaxi i la pragmàtica) per oferir una visió global de la llengua i del seu ús en contextos reals. Aquesta aproximació no només permet als estudiants d'aprendre teoria, sinó també d'aplicar-la en un context real i local.

L'objectiu principal del projecte és proporcionar als estudiants una aplicació pràctica i professionalitzant del contingut teòric de les assignatures. Ens enfocam en dos aspectes clau per a la consciència lingüística: el paisatge lingüístic (Gorter 2006; Sabaté Dalmau 2021), que es va treballar durant el curs 2023-2024 i l'ensenyament, focus de treball del curs 2024-2025.

4. Experiència didàctica

4.1. Contextualització

Les sortides laborals dels alumnes del grau de Llengua i Literatura Catalanes de la UIB poden ser diverses, però la majoria trobarà feina en tasques d'assessorament lingüístic (incloent-hi la correcció) i en l'àmbit de la docència. Per aquest motiu, les tres assignatures es varen centrar en aquests dos aspectes, que es varen dividir en dos àmbits clau.

El primer àmbit va tractar la recepció passiva de l'educació lingüística. Calia tenir en compte que els paisatges lingüístics —és a dir, els

textos públics com rètols i inscripcions— s’han convertit en una eina pedagògica per a l’ensenyament de llengües (Mooney, Evans 2015). Per aquest motiu, es va avaluar l’adequació a la norma de retolacions, fulls informatius i altres elements escrits. La consciència lingüística es va veure influïda pel grau d’adhesió a la varietat referencial i a l’ús lingüístic (Weinreich 1953).

El segon àmbit es va centrar en la planificació activa i conscient de l’adquisició de la norma (*language education policies*). En aquest cas, es varen analitzar actituds, ideologies i hàbits lingüístics, així com el respecte per la normativa. L’objectiu va ser aplicar de manera pràctica els fenòmens de consciència d’ús i de control lingüístic.

4.1.1. Projecte docent

El projecte docent en el qual s’emmarca l’experiència girava al voltant de les línies d’acció següents:

- a) Integració de continguts acadèmics en contextos professionalitzadors: l’alumnat ha hagut d’estudiar els paisatges lingüístics i relacionar-los amb conceptes clau de les assignatures.
- b) Formació complementària i activitats pràctiques: a més de les sortides de camp per a l’anàlisi, s’han organitzat seminaris centrats en l’anàlisi sociolingüística dels entorns urbans.
- c) Avaluació i divulgació de l’experiència d’aprenentatge: s’ha realitzat una valoració de l’impacte de les activitats, amb un focus especial el repte social de l’Agenda 2030 sobre l’equitat lingüística en societats multilingües amb llengües en procés de normalització.

4.1.2. Assignatures, objectius de les assignatures, grups

Tot i que les assignatures Sociolingüística, Planificació Lingüística i Gramàtica Descriptiva: Sintaxi i Pragmàtica formen part del grau de Llengua i Literatura Catalanes, el seu funcionament no està totalment integrat. Encara es produeixen coincidències de continguts i els manca una connexió fluida. Per abordar aquesta situació es va decidir oferir una perspectiva global que inclogués els continguts de les tres

assignatures implicades a través de dos eixos que havien de facilitar la connexió dels coneixements teòrics amb els pràctics i una visió global dels continguts que s'hi imparteixen. Aquesta proposta de coordinació docent pretenia que els estudiants poguessin analitzar, de manera conjunta, el grau d'estandardització del català en un context multilingüe. Per fer-ho, es varen establir dos àmbits d'estudi concrets: l'ús de la llengua al comerç i la situació (socio)lingüística de l'ensenyament, tant dins com fora del sistema educatiu formal. En última instància, aquest enfocament integrador proporciona als alumnes les eines sociolingüístiques essencials per afrontar amb solidesa el seu futur professional.

4.2. L'estudi del paisatge lingüístic: metodologia

Durant el primer any d'implantació, el projecte que va haver de desenvolupar l'alumnat va consistir en un treball de camp en què els estudiants, dividits en grups, varen realitzar una observació directa i una anàlisi exhaustiva del paisatge lingüístic de diferents zones de Palma. A cada grup se li va assignar una àrea específica de la ciutat.¹

4.2.1. Recollida de dades

La recollida de dades es va fer mitjançant un treball de camp en què els diversos grups varen haver d'explorar tres tipus d'establiments: una gran superfície, un establiment de petit comerç i un local de restauració. Cada grup va acudir presencialment als establiments i va fer la recollida de dades mitjançant un formulari en línia en què es demanava:

- 1) La llengua o les llengües dels textos de la retolació exterior (i, si eren multilingües, la posició de les diverses llengües).

¹ Concretament, es varen visitar les zones següents: el passeig Mallorca, la plaça de les Columnes, Santa Catalina, el carrer Jaume III, la zona de General Riera i l'Escorxador, el Camp d'en Serralta, el carrer Aragó, el carrer de la Indústria, el carrer del Sindicat, Bons Aires, la plaça de Toros, la plaça dels Patins, Sant Miquel, el Born i el mercat de Pere Garau. De cada zona, calia recollir dades sobre l'ús de les diverses llengües que hi pogués haver (català, castellà, anglès, alemany, etc.).

- 2) La llengua o les llengües dels textos de la retolació interior (i, si eren multilingües, la posició de les diverses llengües).
- 3) La qualitat lingüística i la presència d'interferències lingüístiques.
- 4) Les respostes orals a les interaccions dels clients (si s'atendria en català o en castellà, per exemple).

Després de l'observació, cada grup de treball va elaborar un informe de cada establiment i el va compartir oralment amb la resta de l'alumnat de la classe. Alhora, es varen penjar els informes de recollida de dades a un espai d'Aula Digital comú amb les altres assignatures del projecte, de manera que cada grup disposàs de la informació fruit de la seva pròpia observació però també de la informació dels altres grups de la mateixa classe i dels grups dels altres cursos.

4.2.2. Resultats

L'anàlisi del paisatge lingüístic de Palma va permetre identificar patrons de comportament lingüístic, que es poden resumir en dues grans conclusions. D'una banda, l'alumnat va observar que Palma és una ciutat en què la diversitat lingüística és ben present, especialment en les zones més turístiques, en què, a més de les llengües oficials de les Illes Balears, apareixen llengües com l'alemany o l'anglès. D'altra banda, es va constatar que, en els punts clau per a la configuració del paisatge lingüístic (retolació interior dels establiments o informació més rellevant dels productes), així com en les cartes dels restaurants, predomina el castellà, seguit de les llengües més habituals per tractar amb els turistes de la ciutat: l'alemany i l'anglès. Així, en alguns indrets, com el carrer Aragó, i especialment a les grans superfícies, els alumnes varen observar una nul·la presència del català en la retolació tant exterior com interior dels establiments. A més, els treballadors solien respondre en castellà a les interpellacions en català (tot i que demostraven entendre la llengua). En altres zones, com el carrer del Sindicat, les botigues adreçades als turistes mostraven un clar domini de l'anglès i el castellà, al costat d'altres llengües com l'alemany.

Aquestes observacions varen permetre prendre consciència de l'aplicabilitat d'un concepte treballat a classe, el de les ideologies

lingüístiques. Per definir *ideologia lingüística* recorrem a la proposta de Del Valle (2007: 20), que considera que són «sistemas de ideas que articulan nociones del lenguaje, las lenguas, el habla y/o la comunicación con formaciones culturales, políticas y/o sociales específicas». Els alumnes varen poder constatar que la distribució de les llengües als establiments comercials de Palma no és aleatòria, sinó que respon a patrons ideològics profundament arrelats en la societat. Per entendre aquesta distribució, varen recórrer a la idea que la percepció i l'ús de les llengües estan determinats per uns esquemes mentals que organitzen la manera com interpretem la realitat lingüística (per unes ideologies). Aquests esquemes estan naturalitzats, és a dir, es donen per fets sense ser qüestionats, i són compartits per la comunitat lingüística, ja que es transmeten mitjançant la socialització. A més, no només vinculen qüestions lingüístiques amb aspectes com la identitat o la cultura, sinó que també inclouen una dimensió de poder: les llengües observades no tenen el mateix estatus ni la mateixa funcionalitat en tots els àmbits.

Concretament, els alumnes varen poder aplicar les ideologies lingüístiques identificades per Woolard (2008, 2016) a l'anàlisi de la legitimitat i la funcionalitat del català i el castellà en el paisatge lingüístic de Palma. Segons l'autora, hi ha dues ideologies fonamentals que expliquen com es legitimen les maneres de parlar en una societat: l'autenticitat i l'anonimat.

Per una part, els estudiants varen observar que el català s'associa majoritàriament a la ideologia de l'autenticitat, segons la qual una llengua és percebuda com una expressió genuïna i essencial de la identitat d'una comunitat. En aquest sentit, el català és vist com un element identificador de la cultura mallorquina i se li atorga valor en la mesura que reforça la connexió amb la història i les tradicions locals. Això explica per què el català es troba més sovint en els noms dels establiments de petit comerç, especialment aquells que volen transmetre una imatge d'arrelament al territori. Per exemple, botigues de queviures, pastisseries o restaurants tradicionals fan servir noms en català per reforçar la seva identitat local i atraure una clientela que valora aquest vincle amb la cultura pròpia. A més, el català es fa servir per etiquetar

productes gastronòmics típics de l'illa, com els cocarrois, les panades, els rubiols o la sobrassada: són uns aliments estretament vinculats a la tradició culinària mallorquina i l'ús del català contribueix a reforçar-ne l'autenticitat.

Per l'altra, el castellà es vincula amb la ideologia de l'anonimat, que concep una llengua com un vehicle neutral i deslligat d'identitats particulars. Aquesta ideologia parteix de la idea que una llengua té més valor en la mesura que és percebuda com a objectiva, universal i no lligada a cap grup social concret. Així, els alumnes varen comprovar que el castellà és la llengua predominant en la informació funcional i generalista dels establiments, especialment en la retolació orientativa (on són les coses), l'etiquetatge dels productes o els menús dels establiments de restauració. L'elecció del castellà per a aquests casos respon a una suposada voluntat d'assegurar una comunicació efectiva amb el màxim nombre de clients possibles. En aquest sentit, el castellà és percebut com una llengua més *accessible* i *neutra*, cosa que explica que sigui present en àmbits més comercials i turístics.

Aquest contrast entre les dues ideologies ajuda a entendre per què en certs establiments el català pot aparèixer en elements decoratius o tradicionals, mentre que el castellà es reserva per a la informació essencial del producte o servei. Els alumnes varen reflexionar sobre com aquests usos no són fruit d'una decisió arbitrària, sinó que responen a estructures de pensament col·lectiu que influeixen en la percepció del valor i la funció de cada llengua dins la societat balear.

4.2.3. Campanyes desenvolupades

Les constatacions fetes en les observacions dels diversos grups varen permetre a l'alumnat de l'assignatura Planificació Lingüística (que té una vessant més aplicada) d'afrontar amb una base sòlida i ben documentada una segona fase del projecte, que consistia a dissenyar accions de planificació lingüística destinades a reforçar la presència i l'ús del català en el paisatge lingüístic de Palma. Així, varen concebre quatre campanyes enfocades a la normalització de la llengua catalana, amb especial atenció als tres grans àmbits propis de qualsevol

procés de normalització lingüística: la modificació d'actituds i la superació de prejudicis, l'ampliació del coneixement del català i la promoció de l'ús.

Pel que fa a la modificació d'actituds, es va proposar la creació de materials de sensibilització adreçats a comerciants i treballadors d'establiments. Aquests materials es varen concretar en vídeos breus per a xarxes socials com TikTok i Instagram, amb un to amè i divertit, per il·lustrar situacions en què l'ús de determinades llengües pot sorprendre. A més, es varen elaborar materials complementaris de conscienciació adreçats tant als residents com als visitants de Palma (i de Mallorca en general) per fomentar una actitud positiva cap al català i desmuntar prejudicis lingüístics.

Per afavorir l'aprenentatge del català, els estudiants varen crear materials formatius per als establiments, com ara rètols i targetes amb els noms dels productes en català.

Finalment, pel que fa a l'increment de l'ús del català, es varen proposar diverses accions per augmentar-ne la visibilitat en l'espai públic. Concretament, es va preveure la creació de cartells amb missatges impactants que incentivassin l'ús de la llengua en sectors com les farmàcies o els centres de salut.

L'experiència, doncs, va permetre aplicar els coneixements obtinguts a través de l'elaboració de campanyes realistes i ajustades a la realitat de les zones en què es volia incidir. En aquest sentit, doncs, tal com s'exposarà a l'apartat següent, els resultats del projecte es poden considerar satisfactoris.

5. Discussió i conclusions

L'experiència didàctica que hem presentat exemplifica com el paisatge lingüístic pot esdevenir una eina pedagògica útil per afavorir l'aprenentatge significatiu. A través dels projectes, els estudiants no només varen adquirir coneixements i competències, sinó que varen desenvolupar una mirada crítica sobre la realitat sociolingüística que els envolta. L'anàlisi del paisatge lingüístic de Palma fou el punt de partida per connectar els continguts teòrics amb la realitat social i lingüística

del territori en què viu l'alumnat, fet que va afavorir un aprenentatge més profund i contextualitzat.

Gràcies a l'anàlisi dels elements lingüístics presents en diversos tipus d'establiments, els estudiants varen poder identificar com la diversitat lingüística de la ciutat es combina amb el predomini social del castellà, i varen entendre millor com les llengües configuren i reflecteixen les dinàmiques socials.

D'altra banda, l'experiència va introduir l'alumnat en el procés de la investigació acadèmica. Varen tenir l'oportunitat de dur a terme una recerca aplicada, en la qual varen treballar amb dades reals i varen prendre consciència del valor del paisatge lingüístic com a document viu de la situació sociolingüística d'un territori. Aquest procés d'exploració els va dur a construir coneixement de manera activa, a contrastar hipòtesis i a reflexionar sobre les implicacions socioculturals i polítiques de l'ús de les llengües en l'espai públic.

A més, l'anàlisi del paisatge lingüístic no es va limitar a una experiència acadèmica, sinó que va tenir un impacte directe en la motivació i el compromís dels estudiants. Des del primer moment, varen mostrar un gran interès i entusiasme pel projecte, fet clau perquè es pogués desenvolupar de manera efectiva. Aquesta implicació es va veure reflectida en la seva voluntat de compartir els resultats obtinguts, ja fos a través d'un web (actualment en construcció) o mitjançant el desenvolupament de campanyes que varen presentar a entitats externes a la universitat.

En resum, aquesta experiència didàctica va permetre que els estudiants aprenguessin d'una manera significativa i connectassin el coneixement teòric amb l'entorn real a través de l'exploració del paisatge lingüístic. A més d'adquirir coneixements acadèmics, varen desenvolupar una consciència crítica sobre la realitat sociolingüística de Palma i varen experimentar en primera persona la importància de la llengua en la construcció de la societat.

Bibliografia

- BACKHAUS, P. (2006), *Linguistic Landscapes: A Comparative Study of Urban Multilingualism in Tokyo*, Bristol, Multilingual Matters, <https://doi.org/10.21832/9781853599484>.
- BARCELÓ-COBLIJN, L. (2024), “El paisatge lingüístic i la gramàtica catalana al carrer”, [en]: Crescenza, G., Riccardi, V., Onrubia Martínez, V. (eds.), *Investigación aplicada a la innovación en el contexto educativo*, Madrid, Dykinson, 44-51.
- BROWN, K. D. (2012), “The Linguistic Landscape of Educational Spaces: Language Revitalization and Schools in Southeastern Estonia” [en]: Gorter, D., Marten, H. F., Van Mensel, L. (eds.), *Minority Languages in the Linguistic Landscape*, London, Palgrave Macmillan, 281-298, https://doi.org/10.1057/9780230360235_16.
- CANYELLES, C. (2012), “Les llengües de la immigració a les Illes Balears”, *Llengua i ús: revista tècnica de política lingüística*, 51, 113-124.
- CENOZ, J., GORTER, D. (2008), “Linguistic Landscape and Minority Languages”, *International Journal of Multilingualism*, 3(1), 67-80, <https://doi.org/10.1080/14790710608668386>.
- CREMADES, E. (2024), “Paisatge lingüístic i aprenentatge per projectes” [en]: Amatori, G., Buccolo, M., Lorenzo Álvared, C. (eds.), *Experiencias educativas en el aula. Innovación e investigación*, Madrid, Dykinson, 69-78.
- CREMADES, E., SOLIVELLAS, I., VANRELL, M. M. (2025), “Llengua, cultura i joves: entre el predomini social del castellà i l’immobilisme cultural” [en]: Mas, A. (coord.), *Primera enquesta a la joventut de les Illes Balears*, Palma, Institut Balear de la Joventut, 133-180.
- ELOLA, I., PRADA, J. (2020), “Developing Critical Sociolinguistic Awareness Through Linguistic Landscapes in a Mixed Classroom: The Case of Spanish in Texas” [en]: Malinowski, D., Maxim, H. H., Dubreil, S. (eds.), *Language Teaching in the Linguistic Landscape*, Cham, Springer, 223-250, https://doi.org/10.1007/978-3-030-55761-4_11.
- GORTER, D. (2006), *Linguistic Landscape: A New Approach to Multilingualism*, Clevedon, Multilingual Matters.

- GORTER, D. (2013), "Linguistic Landscapes in a Multilingual World", *Annual Review of Applied Linguistics*, 33, 190-212, <https://doi.org/10.1017/S0267190513000020>.
- GORTER, D., CENOZ, J. (2024), *A Panorama of Linguistic Landscape Studies*, Bristol, Multilingual Matters.
- GORTER, D., CENOZ, J., VAN DER WERP, K. (2021), "The Linguistic Landscape as a Resource for Language Learning and Raising Language Awareness", *Journal of Spanish Language Teaching*, 8(2), 161-181, <https://doi.org/10.1080/23247797.2021.2014029>.
- LANDRY, R., BOURHIS, R. Y. (1997), "Linguistic Landscape and Ethnolinguistic Vitality: An Empirical Study", *Journal of Language and Social Psychology*, 16(1), 23-49, <https://doi.org/10.1177/0261927X970161002>.
- LEEMAN, J. (2005), "Engaging Critical Pedagogy: Spanish for Native Speakers", *Foreign Language Annals*, 38(1), 35-45, <https://doi.org/10.1111/j.1944-9720.2005.tb02451.x>.
- MALINOWSKI, D., MAXIM, H., DUBREIL, S. (eds.) (2020), *Language Teaching in the Linguistic Landscape*, Cham, Springer, <https://doi.org/10.1007/978-3-030-55761-4>.
- MOONEY, A., EVANS, B. (2015), *Language, Society and Power: An Introduction*, London, Routledge, <https://doi.org/10.4324/9781315733524>.
- RIUS-ESCUDE, A., SÁNCHEZ QUINTANA, N., TORRAS COMPTE, F. (2023), "Experiència d'aprenentatge a les pràctiques de mestre a través del paisatge lingüístic i d'Instagram", *Revista del CIDUI*, 6, 1-13.
- ROWLAND, L. (2013), "The Pedagogical Benefits of a Linguistic Landscape Project in Japan", *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 16(4), 494-505, <https://doi.org/10.1080/13670050.2012.708319>.
- SABATÉ DALMAU, M. (2021), "Els Paisatges Lingüístics com a eina de coneixement per educar en la diversitat lingüística", *Revista del CIDUI*, 5, 1-16.
- SAVELA, T. (2018), "The Advantages and Disadvantages of Quantitative Methods in Schoolscape Research", *Linguistics and Education*, 44, 31-44, <https://doi.org/10.1016/j.linged.2017.09.004>.
- SCOLLON, R., SCOLLON, S. W. (2003), *Discourses in Place: Language in the Material World*, London, Routledge, <https://doi.org/10.4324/9780203422724>.

- SHOHAMY, E., GORTER, D. (eds.) (2008), *Linguistic Landscapes: Expanding the Scenery*, New York, Routledge, <https://doi.org/10.4324/9780203930960>.
- DEL VALLE, J. (ed.) (2007), *La lengua, ¿patria común?: ideas e ideologías del español*, Madrid/Frankfurt am Main, Iberoamericana/Vervuert.
- WEINREICH, U. (1953), *Languages in Contact: Findings and Problems*, New York, Linguistic Circle of New York.
- WOOLARD, K. (2008), “Les ideologies lingüístiques: una visió general d’un camp des de l’antropologia lingüística”, *Revista de Llengua i Dret*, 49, 179-199.
- WOOLARD, K. (2016), *Singular and Plural: Ideologies of Linguistic Authority in 21st Century Catalonia*, Oxford, Oxford University Press, <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780190258610.001.0001>.